

## הַלְבוֹת קְדוּשַׁת הַחֹדֶשׁ פָּרָק ו

א. בְּזֶמֶן שְׁעוֹשִׁין עַל הָרֵאָה, הָיוּ מַחֲשָׁבִין וְיוֹדְעִין שֶׁעַתָּה שְׁתִּתְקַבֵּץ בֹּה הֵיֶרֶח עִם הַחֲמָה בְּדִקְדּוּק הַרְבֵּה, כְּדֶרֶךְ שֶׁהָאֲצִטְגָּנִינִין עוֹשִׂין, כְּדִי לִידַע אִם יֵרָאֶה הֵיֶרֶח אוֹ לֹא יֵרָאֶה. וְתַחֲלַת אוֹתוֹ הַחֲשָׁבוֹן, הוּא הַחֲשָׁבוֹן שֶׁמַּחֲשָׁבִין בְּקִרְוֹב וְיוֹדְעִין שֶׁעַתָּה קְבוּצָם בְּלֹא דִקְדּוּק; וְשֶׁעַתָּה קְבוּצָם בְּלֹא דִקְדּוּק אֲלֹא בְּמַהֲלָכָם הָאֲמֻצָּעִי, הוּא הַנִּקְרָא מוֹלָד. וְעִיקָרֵי הַחֲשָׁבוֹן שֶׁמַּחֲשָׁבִין בְּזֶמֶן שָׂאִין שֶׁם בֵּית דִּין שִׁיקְבְּעוּ עַל הָרֵאָה, וְהוּא חֲשָׁבוֹן שָׂאֲנוּ מַחֲשָׁבִין הַיּוֹם הוּא הַנִּקְרָא עֲבוּר; וְאֵלּוּ הֵן:

ב. הַיּוֹם וְהַלֵּילָה, אַרְבַּע וְעֶשְׂרִים שָׁעוֹת בְּכָל זְמַן, שְׁתֵּים עָשָׂר בַּיּוֹם, וְשְׁתֵּים עָשָׂר בַּלַּיְלָה. וְהַשָּׁעָה, מַחֲלָקֶת לְאֶלֶף וּשְׁמוֹנִים חֲלָקִים; וְלָמָּה חֲלָקוּ הַשָּׁעָה לְמִנּוּן זֶה לְפִי שֶׁמִּנּוּן זֶה יֵשׁ לוֹ חֲצִי וְרִבִּיעַ וּשְׁמִין וּשְׁלִישׁ וּשְׁתוֹת וּתְשִׁיעַ וְחֲמֵשׁ וְעֶשְׂוֹר, וְהַרְבֵּה חֲלָקִים יֵשׁ לְכָל אֵלּוּ הַשְּׁמוֹת.

ג. מִשְׁתִּתְקַבֵּץ הֵיֶרֶח וְהַחֲמָה לְפִי חֲשָׁבוֹן זֶה, עַד שְׁתִּתְקַבְּצוּ פַּעַם שְׁנִיָּה בְּמַהֲלָכָם הָאֲמֻצָּעִי תַשָּׁעָה וְעֶשְׂרִים יוֹם וּשְׁתֵּים עָשָׂר שָׁעוֹת מִיּוֹם שְׁלֹשִׁים מִתְחַלֵּת לַיְלוֹ, וּשְׁבַע מֵאוֹת שְׁלוֹשָׁה וּתְשִׁיעִים חֲלָקִים מִשְׁעַת שְׁלוֹשׁ עָשָׂרָה; וְזֶה הוּא הַזְּמַן שֶׁבִּין כָּל מוֹלָד וּמוֹלָד, וְזֶה הוּא חֹדֶשׁ שֶׁלִּלְבָנָה.

ד. שָׁנָה שֶׁלִּלְבָנָה אִם תִּהְיֶה שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ מִחֲדָשִׁים אֵלּוּ יִהְיֶה כָּלֵלָה שְׁלוֹשׁ מֵאוֹת וְאַרְבָּעָה וְחֲמִשִּׁים יוֹם וּשְׁמוֹנֶה שָׁעוֹת וּשְׁמוֹנֶה מֵאוֹת וְשִׁשָּׁה וְשִׁבְעִים חֲלָקִים; וְאִם תִּהְיֶה מְעַבְּרָת, וְתִהְיֶה הַשָּׁנָה שְׁלוֹשָׁה עָשָׂר חֹדֶשׁ יִהְיֶה כָּלֵלָה שְׁלוֹשׁ מֵאוֹת שְׁלוֹשָׁה וּשְׁמוֹנִים יוֹם וְאַחַת וְעֶשְׂרִים שָׁעוֹת וְחֲמֵשׁ מֵאוֹת תַשָּׁעָה וּשְׁמוֹנִים חֲלָקִים. וּשְׁנַת הַחֲמָה, הִיא שְׁלוֹשׁ מֵאוֹת חֲמֵשֶׁה וְשִׁשִּׁים יוֹם וְשֵׁשׁ שָׁעוֹת. נִמְצָא תּוֹסֶפֶת שְׁנַת הַחֲמָה עַל שְׁנַת הַלְבָנָה, עָשָׂרָה יָמִים וְאַחַת וְעֶשְׂרִים שָׁעוֹת וּמֵאוֹתִים וְאַרְבָּעָה חֲלָקִים.

ה. כְּשֶׁתִּשְׁלִיךְ יָמֵי חֹדֶשׁ הַלְבָנָה שְׁבַעָה שְׁבַעָה, שֶׁהֵן יָמֵי הַשָּׁבוּעַ יִשָּׂאֵר יוֹם אֶחָד וּשְׁתֵּים עָשָׂר שָׁעוֹת וּשְׁבַע מֵאוֹת וּשְׁלוֹשָׁה וּתְשִׁיעִים חֲלָקִים, סִימָן לָהֶם א' י"ב תשצ"ג; וְזוֹ הִיא שְׁאָרִית חֹדֶשׁ הַלְבָנָה. וְכֵן כְּשֶׁתִּשְׁלִיךְ יָמֵי שְׁנַת הַלְבָנָה שְׁבַעָה שְׁבַעָה אִם שָׁנָה פְּשוּטָה הִיא יִשָּׂאֵר מִמֶּנָּה אַרְבָּעָה יָמִים וּשְׁמוֹנֶה שָׁעוֹת וּשְׁמוֹנֶה מֵאוֹת וְשִׁשָּׁה וְשִׁבְעִים חֲלָקִים, סִימָן לָהֶם ד' ח' תתע"ו; וְזוֹ הִיא שְׁאָרִית שָׁנָה פְּשוּטָה. וְאִם שָׁנָה מְעַבְּרָת הִיא תִהְיֶה שְׁאָרִיתָהּ חֲמֵשֶׁה יָמִים וְאַחַת וְעֶשְׂרִים שָׁעוֹת וְחֲמֵשׁ מֵאוֹת תַשָּׁעָה וּשְׁמוֹנִים חֲלָקִים, סִימָן לָהֶם ה' כ"א תקפ"ט.

ו. כְּשִׁיְהִיָּה עֶמֶךָ יְדוּעַ מוֹלָד חֹדֶשׁ מִן הַחֲדָשִׁים, וְתוֹסִיף עָלָיו א' י"ב תשצ"ג יֵצֵא מוֹלָד חֹדֶשׁ שְׁאֲחֲרָיו, וְתִדַּע בְּאֵי זֶה יוֹם מִיָּמֵי הַשָּׁבוּעַ וּבְאֵי זֶה שָׁעָה וּבְכַמָּה חֲלָקִים יִהְיֶה. פִּיּוּצַד הָרִי שֶׁהִיָּה מוֹלָד נִסָּן בְּאַחַד בִּשְׁבַת בְּחֲמֵשׁ שָׁעוֹת בַּיּוֹם וּמֵאָה וּשְׁבַעָה חֲלָקִים, סִימָן לָהֶם א' ה' ק"ז.

ז. כְּשֶׁתוֹסִיף עָלָיו שְׁאָרִית חֹדֶשׁ לְבָנָה, וְהוּא א' י"ב תשצ"ג יֵצֵא מוֹלָד אֵיךְ בְּלִיל שְׁלִישִׁי חֲמֵשׁ שָׁעוֹת בְּלִילָה וְתַשָּׁע מֵאוֹת חֲלָקִים, סִימָן לָהֶם ג' ה' תת"ק. וְעַל דֶּרֶךְ זֶה עַד סוֹף הָעוֹלָם, חֹדֶשׁ אַחֵר חֹדֶשׁ.

ח. וְכֵן כְּשִׁיְהִיָּה עֶמֶךָ יְדוּעַ מוֹלָד שָׁנָה זו, וְתוֹסִיף שְׁאָרִיתָהּ עַל

ימי המולד אם פשוטה היא שארית הפשוטה, ואם מעברת שארית המעברת יצא לך מולד שנה שלאחריה. וכן שנה אחר שנה, עד סוף העולם. והמולד הראשון שממנו תתחיל, הוא מולד שהיה בשנה ראשונה שליצירה, והוא היה בליל שני חמש שעות בלילה ומאתים וארבעה חלקים, סימן להם ב' ה' ר"ד; וממנו היא התחלת החשבון.

ז. בכל החשבונות האלו שתדע מהן המולד, כשתוסיף שארית עם שארית, כשיתקבץ מן החלקים אלף ושמונים, תשלם שעה אחת ותוסיף אותה למנין השעות; וכשיתקבץ מן השעות ארבע ועשרים, תשלם יום ותוסיף למנין הימים; וכשיתקבץ מן הימים יותר על שבעה, תשליך שבעה מן המנין ותניח השאר, שאין אנו מחשבים לידע מנין הימים, אלא לידע באיזה יום מימי השבוע ובאיזו שעה ואיזה חלק יהיה המולד.

י. כל תשע עשרה שנה, שיהיו מהן שבע שנים מעברות ושתיים עשרה פשוטות נקרא מחזור; ולמה סמכנו על מנין זה, שבזמן שאתה מקבץ מנין ימי שתיים עשרה שנה פשוטות ושבע מעברות ושעותיהן וחלקיהן, ותשלים כל אלף ושמונים חלקים שעה, וכל ארבע ועשרים שעות יום, ותוסיף למנין הימים תמצא הכל תשע עשרה שנה משני החמה, שכל שנה מהן שלוש מאות וחמשה ושישים יום ושש שעות בשווה: ולא ישאר ממנין ימי החמה בכל תשע עשרה שנה זו, חוץ משעה אחת וארבע מאות ושמונים וחמשה חלקים, סימן להם א' תפ"ה.

יא. נמצא במחזור שהוא כזה, החדשים כלם חדשי הלכנה, והשנים שני החמה; והשבע השנים המעברות שבכל מחזור ומחזור לפי חשבון זה, הם שנה שלישית מן המחזור וששית ושמינית ושנת אחת עשרה ושנת ארבע עשרה ושנת שבע עשרה ושנת תשע עשרה.

יב. כשתקבץ שארית כל שנה משתיים עשרה שנה הפשוטות, שהיא ד' ח' תתע"ו, ושארית כל שנה משבע שנים המעברות, שהיא ה' כ"א תקפ"ט, ותשליך הכל שבעה שבעה ישאר שני ימים ושש עשרה שעות וחמש מאות וחמשה ותשעים חלקים, סימן להם ב' י"ו תקצ"ה; וזה הוא שארית המחזור.

יג. כשיהיה לך ידוע מולד תחלת מחזור, ותוסיף עליו ב' י"ו תקצ"ה, יצא לך מולד תחלת המחזור שאחריו; וכן מולד כל מחזור ומחזור, עד סוף העולם. וכבר אמרנו שמולד תחלת המחזור הראשון היה ב' ה' ר"ד. ומולד השנה, הוא מולד תשרי שלאותה השנה.

יד. ובדרך הזאת תדע מולד כל שנה שתמצא, ומולד כל חדש שתמצא, משנים שעברו, או משנים שעתידיים לבוא. כיצד: תקח שני יצירה שעברו וגמרו, ותעשה אותם מחזורין שלתשע עשרה תשע עשרה, ותדע מנין המחזורין שעברו, ומנין השנים שעברו ממחזור שעדין לא נשלם; ותקח לכל מחזור ומחזור ב' י"ו תקצ"ה, ולכל שנה פשוטה משני המחזור שלא נשלם ד' ח' תתע"ו, ולכל שנה מעברת ה' כ"א תקפ"ט. ותקבץ הכל, ותשלים החלקים שעות, ותשלים השעות ימים, והימים תשליכם שבעה שבעה; והנשאר מן הימים ומן השעות והחלקים, הוא מולד שנה הבאה שתמצא לידע מולדה.

טו. מוֹלֵד הַשָּׁנָה שֶׁיֵּצֵא בְּחֶשְׁבוֹן זֶה, הוּא מוֹלֵד רֹאשׁ חֹדֶשׁ  
תְּשׁרִי. וּבְשִׁתּוּסִיף עָלָיו א' י"ב תשצ"ג, יֵצֵא מוֹלֵד מְרַחֲשׁוֹן;  
וּבְשִׁתּוּסִיף עַל מוֹלֵד מְרַחֲשׁוֹן א' י"ב תשצ"ג, יֵצֵא מוֹלֵד כֶּסֶלּוֹ;  
וְכֵן לְכָל חֹדֶשׁ וְחֹדֶשׁ זֶה אַחֵר זֶה, עַד סוֹף הָעוֹלָם.